

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(МІНРЕГІОН)**

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601, тел. (044) 278-82-90, 284-05-54, факс 278-83-90
E-mail: minregion@minregion.gov.ua, код ЄДРПОУ 37471928

№ _____ на № _____ від _____

**Народному депутатові
Колеснікову Д.В.**

Шановний Дмитре Валерійовичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 18.03.2019 № 8205/1/1-19 до листа Голови Верховної Ради України Парубія А.В. від 01.03.2019 № 11/10-310 Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України разом з Міністерством енергетики та вугільної промисловості України та Міністерством соціальної політики України розглянуло Ваш депутатський запит від 27.02.2019 № 08/180, оголошений на засіданні Верховної Ради України 01.03.2019, та повідомляє.

Питання оплати житлово-комунальних послуг є одним із найважливіших питань у житлово-комунальній сфері, що безпосередньо впливає на фінансово-економічний стан підприємств-виконавців послуг та якість послуг, що ними надається, у тому числі населенню. На жаль, протягом багатьох останніх років у цій сфері спостерігається негативна тенденція щодо оплати населенням спожитих житлово-комунальних послуг. І причиною цього є не лише підвищення тарифів, а й низка об'єктивних та суб'єктивних факторів.

Безперечно, розмір тарифів впливає на розмір плати за житлово-комунальні послуги.

Однак крім тарифів на платіжну дисципліну впливає:

- відсутність свідомого ставлення споживачів до необхідності своєчасного та повного здійснення платежів за спожиті послуги,
- відсутність відповідальності споживачів за порушення законодавчо встановлених термінів оплати послуг,
- маніпулювання питанням списання заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги (у Верховній Раді України зареєстровано

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП

Негода В'ячеслав Андронович

01.04.2019 18:24

законопроект № 9527 «Про списання заборгованості населення за постачання природного газу, централізоване опалення та постачання гарячої води, постачання електричної енергії, що сформувалась станом на 1 січня 2019 року»).

За даними *Державної служби статистики України*, заборгованість населення за спожиті житлово-комунальні послуги (без урахування газу та електроенергії) по підприємствах усіх форм власності станом на 01.02.2019 становила **27,9 млрд. гривень** (станом на 01.01.2019 – 24,4 млрд.грн.), в тому числі за видами послуг:

- централізоване опалення та гаряче водопостачання – 19 996,1 млн.грн. (або 72% від загальної заборгованості);
- водопостачання та водовідведення – 3 143,5 млн.грн. (або 11% від загальної заборгованості);
- утримання будинків та прибудинкової території – 4 145,1 млн.грн. (або 15% від загальної заборгованості);
- вивезення побутових відходів – 600,4 млн.грн. (або 2% від загальної заборгованості).

Рівень розрахунків населення за спожиті житлово-комунальні послуги за січень 2019 рік становив 68,9 відсотка. Порівняно з рівнем розрахунків за 2018 рік він зменшився на 17,8% (за 2018 рік – 86,7%).

При цьому слід зазначити, що у розрізі послуг рівень розрахунків є таким:

- централізоване опалення та гаряче водопостачання – 61,5%, порівняно з рівнем розрахунків за 2018 рік він зменшився на 21,8% (за 2018 рік – 83,3%);
- водопостачання та водовідведення – 92,5%, порівняно з рівнем розрахунків за 2018 рік він зменшився на 3,3% (за 2018 рік – 89,2%);
- утримання будинків та прибудинкової території – 94,5%, порівняно з рівнем розрахунків за 2018 рік він збільшився на 2,3% (за 2018 рік – 92,2%);
- вивезення побутових відходів – 85,0%, порівняно з рівнем розрахунків за 2018 рік він зменшився на 4,4% (за 2018 рік – 89,4%).

Серед регіонів найвищий рівень оплати за житлово-комунальні послуги станом на 01.02.2019 спостерігався у Волинській (90,5%) та Тернопільській (82,2%) областях, найнижчий – у Луганській (55,4%) та Дніпропетровській (57,3%) областях.

При цьому **найбільші** обсяги заборгованості населення станом на 01.02.2019 мали:

- м. Київ – 6 014,3 млн. грн. (за січень 2019 року збільшилась на 18,4%);
- Дніпропетровська область – 4 524,5 млн.грн. (за січень 2019 року збільшилась на 13,0%);
- Харківська область – 4 033,9 млн.грн. (за січень 2019 року збільшилась на 14,6%).

Найменші обсяги заборгованості населення станом на 01.02.2019 мали:

- Чернівецька область – 137,8 млн. грн. (за січень 2019 року збільшилась на 17,1%);

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24

- Закарпатська область – 146,0 млн.грн. (за січень 2019 року зменшилась на 13,6%);

- Волинська область – 160,8 млн.грн. (за січень 2019 року збільшилась на 10,7%);

Як показує аналіз статичних даних, рівень оплати в кожному окремому регіоні (населеному пункті) залежить, в першу чергу, від правильної, виваженої організаційної роботи з населенням місцевих органів влади та виконавців житлово-комунальних послуг.

Для прикладу. Останнім часом великі борги населення за спожиті житлово-комунальні послуги спостерігаються у м. Києві.

При цьому дані Держстату свідчать, що найбільша середня заробітна плата у січні 2019 року – це заробітна плата саме у м. Києві – 13 721 грн. (при середній заробітній платі по Україні – 9 223 грн.).

В той же час у Чернівецькій області середня заробітна плата у січні 2019 року становила 6 958 грн., а заборгованість населення за житлово-комунальні послуги була однією з найменших в Україні – 137,8 млн. гривень.

З метою зменшення заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги Мінрегіоном на постійній основі ведеться робота з обласними та Київською міською державними адміністраціями, підприємствами галузі (порушуються питання під час проведення нарад, надаються відповідні завдання, проводиться щомісячний моніторинг заборгованості населення з оплати житлово-комунальних послуг в розрізі регіонів, тощо).

Зокрема, за результатами наради, проведеної під головуванням Віце-прем'єр-міністра України - Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Зубка Г.Г. 13 лютого 2019 року з питань роботи підприємств житлово-комунального господарства у 2018 році за участю заступників голів обласних, Київської міської державних адміністрацій, до компетенції яких належать зазначені питання, компетентних представників центральних органів виконавчої влади, асоціацій, керівників структурних підрозділів житлово-комунального господарства було надано доручення керівникам обласних та Київської міської державних адміністрацій разом з керівниками органів місцевого самоврядування здійснити аналіз заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні та вжити заходів щодо покращення стану розрахунків населення за ці послуги.

Крім того, Мінрегіон неодноразово звертався до обласних, Київської міської державних адміністрацій з проханням забезпечити проведення роз'яснювальної роботи з населенням щодо здійснення вчасної та в повному обсязі оплати з отриманих послуг, необхідності оформлення субсидій, укладання договорів про реструктуризацію заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг, а також проведення претензійно-позовної роботи зі злісними неплатниками.

Також на платіжну дисципліну досить сильно впливає відсутність

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24

ефективних засобів впливу на боржників.

Наразі пеня за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги не нараховується виконавцями відповідних послуг.

Звернення підприємства до суду фактично є єдиним засобом впливу на боржників.

Водночас зазначаємо, що згідно із змінами до законодавства суттєво змінено розміри ставок судового збору. Для прикладу, за подання до суду позовної заяви майнового характеру юридичною особою до 01.09.2015 ставка судового збору становила 243,60 грн., а з 01.01.2019 – 1 921,00 гривень.

При цьому, за даними Міністерства юстиції, протягом 2018 року органами державної виконавчої служби завершено 88,6 тис. виконавчих документів про стягнення з населення заборгованості за спожиті комунальні послуги на загальну суму 599,5 млн грн., з яких фактично виконано 28,2 тис. виконавчих документів та стягнуто лише 146,2 млн грн. (або 16%).

Станом на 27.11.2018 на виконанні перебувало 138,1 тис. невиконаних виконавчих документів на суму 922,5 млн гривень.

Із них відповідно до вимог Закону України «Про виконавче впровадження» зупинено вчинення дій по 722 виконавчих документів на суму 10,8 млн гривень.

Говорячи про підвищення тарифів, слід зазначити, що тарифна політика в житлово-комунальному господарстві безпосередньо залежить від цінової політики в паливно-енергетичному комплексі.

Зміни вартості природного газу, електричної енергії призводять до об'єктивної необхідності перегляду уповноваженими органами тарифів на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та постачання холодної/гарячої води для населення, адже у структурі собівартості послуг з теплопостачання енергоносії займають до 80%, водопостачання і водовідведення – до 30%.

Крім того, зміна розміру мінімальної заробітної плати, вартості матеріалів, комплектуючих також призводить до збільшення вартості житлово-комунальних послуг.

Зокрема, за останні три роки мінімальна заробітна плата зросла майже в 3,5 рази, або на 2 955 грн. (на 01.01.2015 – 1 218 грн., на 01.01.2019 – 4 173 грн.).

Надання споживачам послуг за тарифами, які не відшкодовують фактичних витрат підприємств, призводить до обмеженості коштів підприємств для здійснення розрахунків за спожиті енергоносії, виплати заробітної плати працівникам, сплати податків та обов'язкових платежів до бюджету.

Як наслідок, погіршується фінансово-економічний стан підприємств, знижується якість послуг, зростає соціальне невдоволення у суспільстві.

До відома: за даними галузевої статистичної звітності, збитки підприємств житлово-комунального господарства за 2018 рік становили **6,2 млрд. гривень**, в тому числі збитки підприємств комунальної

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24

теплоенергетики – 4,2 млрд. грн. та водопровідно-каналізаційного господарства – 1,5 млрд. гривень.

При цьому згідно з частиною другою статті 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими (забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж (реалізацію) та прибуток від його продажу (реалізації)).

Тарифи на комунальні послуги суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих планованих витрат на їх виробництво з урахуванням планованого прибутку.

Виходячи з положень частини сьомої статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» центральні органи виконавчої влади, національні комісії, що здійснюють державне регулювання у відповідних сферах, несуть відповідальність за наслідки встановлення або регулювання цін/тарифів, що змінюються ними відповідно до їхніх повноважень.

Тому на сьогодні в Україні першочерговим завданням є уповільнення зростання тарифів на житлово-комунальні послуги завдяки впровадженню енергозберігаючих технологій та підвищенню ефективності управління підприємствами житлово-комунального господарства.

Разом з тим, розуміючи складність ситуації в умовах підвищення тарифів, Урядом передбачено низку заходів, які спрямовані на посилення соціального захисту населення.

Головним механізмом забезпечення соціального захисту найбільш уразливих верств населення залишається Програма житлових субсидій, яка гарантує малозабезпеченим громадянам стабільність витрат на оплату житлово-комунальних послуг незалежно від зміни вартості послуг.

Порядок надання житлових субсидій неодноразово змінювався та удосконалювався шляхом уточнення окремих його положень за результатами розгляду найбільш актуальних питань, пов'язаних з реалізацією такої програми.

Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2018 № 329 „Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1022” удосконалено механізм надання житлових субсидій населенню з метою посилення їх адресності.

Зміни, що застосовуються з жовтня 2018 року (постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2018 № 841), були спрямовані перш за все на підвищення ефективності надання житлових субсидій громадянам, які її потребують, для унеможливлення надання її домогосподарствам, які спроможні оплачувати послуги без допомоги держави.

У 2019 році продовжується реформування системи надання житлових субсидій населенню.

Із 01.01.2019 розпочато надання житлових субсидій населенню у грошовій формі: безготівкової – відповідно до постанови Кабінету Міністрів

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24

України від 27.12.2018 № 1176 „Деякі питання надання житлових субсидій населенню у грошовій формі” та готівковій – відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 62 „Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”.

Механізмом надання житлових субсидій населенню у грошовій формі передбачено нівелювання обов'язкового платежу та зосередження уваги громадян на своєчасній сплаті за фактично спожиті житлово-комунальні послуги (оплата у повному обсязі рахунків підприємств – надавачів послуг).

Водночас механізм надання житлових субсидій населенню у грошовій формі спрямовується на стимулювання громадян, які отримують житлові субсидії, до раціонального споживання житлово-комунальних послуг із мотивацією до економії коштів внаслідок зменшення фактичного споживання послуг домогосподарством (менше за встановлений розмір соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами). Всі зекономлені кошти житлової субсидії члени домогосподарства зможуть використовувати на власний розсуд.

При цьому механізмом не змінюються правила надання житлових субсидій. Розмір допомоги й надалі залежатиме лише від двох факторів: розміру витрат на житлово-комунальні послуги та доходів громадян. Змінюється лише алгоритм виплати житлової субсидії.

Зокрема, житлова субсидія не призначається (у тому числі на наступний період), якщо структурним підрозділом з питань соціального захисту населення отримано інформацію про наявність простроченої понад місяць (на дату надання такої інформації) заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг, витрат на управління багатоквартирним будинком, загальна сума якої перевищує 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на день звернення за призначенням житлової субсидії.

Відповідна норма не застосовується під час призначення субсидії громадянам на наступний період у разі, коли Мінсоцполітики не забезпечено фінансування житлових субсидій таким громадянам у грошовій формі (у тому числі готівковій).

Житлова субсидія у такому випадку, призначається з початку опалювального (неопалювального) сезону за умови документального підтвердження сплати заборгованості або укладення договору про її реструктуризацію, або оскарження заборгованості в судовому порядку (ухвали про відкриття провадження у справі) протягом двох місяців з початку такого сезону, в іншому випадку – з місяця, наступного за тим, в якому до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення надійшло документальне підтвердження сплати заборгованості або укладення договору про її реструктуризацію, або оскарження заборгованості в судовому порядку (ухвали про відкриття провадження у справі).

Водночас, за наявності зазначених умов житлову субсидію може бути призначено за рішенням комісії, утвореної районними, районними у м. Києві

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24

держадміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад з урахуванням конкретних обставин на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

Відповідальність за достовірність інформації про наявність заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг за кожним особовим рахунком одержувача субсидії покладається на надавачів послуг в особі їхніх керівників та посадових осіб, що готують зазначену інформацію.

Також зазначаємо, що згідно із Законом України „Про місцеве самоврядування в Україні” органи місцевого самоврядування можуть установлювати за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткові до передбачених законодавством гарантії щодо соціального захисту населення, порядок надання яких визначається цими органами.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» видатки на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг передбачено Мінсоцполітики як головному розпоряднику бюджетних коштів у загальному обсязі 55 095 597,1 тис. грн., які розподілено між двома бюджетними програмами:

- 35 095 597,1 тис. грн. за бюджетною програмою КПКВК 2511220 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), управління багатоквартирним будинком, поводження з побутовими відходами (вивезення побутових відходів) та вивезення рідких нечистот, внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку води та теплової енергії, абонентського обслуговування для споживачів комунальних послуг, що надаються у багатоквартирних будинках за індивідуальними договорами» на закінчення проведення розрахунків з надавачами послуг за надані пільги та житлові субсидії населенню;

- 20 000 000 тис. грн. за бюджетною програмою КПКВК 2501230 «Виплата пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі» на запровадження механізму надання передбачених законодавством пільг та субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі.

Зазначений обсяг видатків обраховано на рівні очікуваних нарахувань пільг та житлових субсидій населенню у 2019 році і є достатнім для проведення у повному обсязі розрахунків з надання пільг та субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг.

Таким чином, громадяни, які користуються субсидією мають оплачувати своєчасно та в повному обсязі спожиті житлово-комунальні послуги.

Звертаємо увагу, що відповідно до абзацу 3 частини першої статті 26 Закону України від 09.11.2017 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги» пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24

населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтвердженої належним чином.

З повагою

Перший заступник Міністра

В. НЕГОДА

Кравченко Н.О.
Корицька В.Г.
Тел. 207-1-716

МІНРЕГІОН

№1/10.1/5018-19 від 01.04.2019

1519021

Підписано ЕЦП
Негода В'ячеслав Андронович
01.04.2019 18:24